

**VISUOMENINĖS ŽELDYNŲ IR ŽELDINIŲ APSAUGOS IR PRIEŽIŪROS KOMISIJOS
PRIE VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS POSĖDŽIO
P R O T O K O L A S**

2021-01-18, Nr. 46
Vilnius

Posėdis įvyko 2021-01-17
Pasitarimo pirmininkas – Dainius Labeckis
Pasitarimo sekretorė – Milda Laužikaitė

DALYVAVO:

Komisijos nariai Andreas Byrne, Banga Grigaliūnaitė, Algis Davenis, Dainius Labeckis, Milda Laužikaitė, Pranas Gudaitis, Laura Pačtauskaitė, Roma Vasyliūtė-Byrne.

SVARSTYTA:

1. Dėl medžių Linkmenų g. 2A (pagal „japoniško sodo“ projektą).

NUTARTA:

1. Patikrinus vietoje buvo nustatyta, kad vyraujanti esamų želdinių fitosanitarinė, ekologinė, estetinė būklė yra gera arba patenkinama, dauguma medžių vertintini kaip perspektyvūs. Teritorijoje vyrauja vietinės augalijos rūšys (medynuose išsiskiria įv. gluosniai, daugelis jų brandūs), yra vertingų dekoratyvinių svetimžemių akcentų – įv. tuopų, totorinių klevų, bent viena brandi tuopa turi išskirtinės gamtinės ir kultūrinės vertės požymių. Nustatyti neatitikimai tarp medžių inventorizacijos duomenų ir faktinės būklės, pvz., teritorijoje auga nemažai pilkųjų tuopų, tačiau inventorizacijoje jos visai neminimos, o plane nežymimos.

Komisijai pateiktoje „Želdinių inventorizavimo kortelėje“, grafoje „reikalingos tvarkymo priemonės“ vyrauja rekomendavimas šalinti, bet pagrindimas nepateikiamas. Liekantiems želdiniams nenumatyta konkrečių priežiūros priemonių, išskyrus „genėti“. Tai derėtų detalizuoti, kadangi genėjimas gali būti labai įvairus ir nuo to galėtų net iš esmės skirtis želdyno estetika.

Pažymėtina, kad projekte yra numatyti kirsti beveik visi teritorijoje augantys medžiai (>453 vnt.), nors pagal įstatymą, tvarkant želdynus, privalu išsaugoti esamus gyvybingus perspektyvius želdinius (LR Želdynų įstatymo 22str. 2). Tokių želdinių projektuojamoje teritorijoje yra daug, tačiau išsaugomi tik 35 vnt., ir tokia atranka nėra pagrįsta nei ekologiniais, nei kraštovaizdiniais argumentais. Aplink teritoriją, jos gretimybėje jau pastatyti keli masyvūs pastatai, kurių architektūros tūriai dabar neblogai dera su esamais želdiniais, tačiau sunkiau derėtų vien su projektuojamais mažaūgiais medeliais ar krūmeliais.

Kitas įstatymu įtvirtintas želdynų tvarkymo principas įpareigoja tvarkant želdynus saugoti biologinę įvairovę (LR Želdynų įstatymo 3str. 3, 1)). Biologinės įvairovės apsauga šiomis sąlygomis gali būti vykdoma ją ištyrus ir identifikavus. Kadangi derami šios teritorijos biologinės įvairovės tyrimai nebuvo atlikti, o ypač atsižvelgiant į išskirtinę gamtinę teritorijos vertę (reliktinė Neries senvagės dalis; be to, želdinių inventorizacijoje minimi net keli saugomos rūšies Dygiosios slyvos *Prunus spinosa* L. egz., žr. LR Aplinkos ministro 2020 m. birželio 9 d. įsakymu Nr. D1-340 patvirtintą Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių sąrašą; vieta iš esmės yra palanki ir kitoms saugomoms rūšims), Komisija siūlo kuo skubiau organizuoti kompleksinius gamtinius tyrimus ir pagal juos koreguoti projektą, numatant ekologiniais argumentais pagrįstas priemones ir konkrečias teritorijas, kuriose bus sudaromos sąlygos išlikti savitai rūšinei įvairovei –

čia gyvuojančiai augalijai ir gyvūnijai (kitais atvejais, kuriose bus saugoma esama ekosistema). Tuo pačiu siūlome koreguoti inventorizacijos duomenis ir pataisyti medžiagą iš naujo apsvaistyti su Komisija.

Komisija neturėtų galimybės šių dalykų išsamiai įvertinti, juo labiau iširti, kadangi projektinė medžiaga pateikta šaltuoju metų metu ir įvestų apribojimų sąlygomis, tačiau galėtų ją padaryti pavasari, kai bus tinkamos sąlygos.

Komisija siūlytų želdinių tvarkymą ir kirtimą vykdyti palaipsniui – etapais, po kiekvieno pažvelgiant į teritoriją iš naujo ir įvertinant likusių želdinių perspektyvumą. Pvz., pirmame etape kirsti uosialapius klevus (mot.) ir žuvusius medžius, bei tokius, kurių neįmanoma išsaugoti, nerizikuojant praeivių saugumu.

Paraleliai reikėtų spręsti sąsajos su artimąja ir tolimesniąja aplinka problemą (šis želdynas projektuojamas iš esmės atsietai nuo miesto želdynų sistemos), o taip pat teritorijos taršos (visų pirma garso, kietųjų dalelių) problemas, pvz., projektuojant želdinių barjerus nuo aplinkinių gatvių. Jau dabar yra akivaizdu, kad problema perspektyvoje tik didės, o žemaūgiai želdiniai, numatyti vietoje aukštaūgių, niekaip negalės kompensuoti dabar esančio želdinių masyvo ir lapijos tūrio. Į tai būtina atsižvelgti.

Taip pat primename, kad Komisija taip ir nesulaukė prašomos projektinės medžiagos įskaitomu popieriniu pavidalu, visų pirma brėžinių, kuriuos galima būtų panaudoti vertinant želdinius vietoje. Pakartotinai prašome sudaryti tinkamas darbo sąlygas Komisijai, medžiagą visada teikti tinkamu (praktiškai panaudojamu) pavidalu – tai sutaupytų daug brangaus laiko visiems.

Kilus klausimų arba neaiškumų, susisiekti su Komisija (el. p. zeldynukomisija@gmail.com).

Pasitarimo pirmininkas

Darius Trabekas

Pasitarimo sekretorė

Milda Lauraitė